

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 17 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt III C 54/14 z powództwa H. Ł. przeciwko K. Ł. z udziałem interwenienta ubocznego Gminy Ł. o eksmisję w punkcie 1. oddalił powództwo, w punkcie 2. ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu powódki H. Ł. adw. A. K. na kwotę 147,60zł brutto, w punkcie 3. ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu pozwanego K. Ł. adw. R. P. na kwotę 147,60zł brutto, w punkcie 4. orzekł o nie obciążaniu stron kosztami procesu, w punkcie 5. zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. A. K. pełnomocnika z urzędu powódki H. Ł. kwotę 147,60zł brutto tytułem kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego na rzecz powódki z urzędu, w punkcie 6. zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. R. P. pełnomocnika z urzędu pozwanego K. Ł. kwotę 147,60zł brutto tytułem kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego na rzecz pozwanego z urzędu, a w punkcie 7. orzekł o nie obciążaniu stron kosztami interwencji ubocznej Gminy Ł..

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła powódka, będąc reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżając go w zakresie punktu pierwszego w całości.

A. skarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie:

1. prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez brak wszechstronnej oraz dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez:

a/ pominięcie faktu, że przeciwko pozwanemu jest prowadzone postępowanie karne w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt VI K 1268/14, w którym pozwany został oskarżony o czyn spenalizowany w art. 207 k.k., gdzie powódka ma status osoby pokrzywdzonej oraz pominięcie faktu, że wobec pozwanego został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci dozoru Policji oraz zakazu zbliżania się do powódki na odległość bliższą niż 100 m, co jest potwierdzeniem, że materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania przygotowawczego był wystarczający do sporządzenia aktu oskarżenia przeciwko pozwanemu o znęcanie się nad powódką;

b/ uznanie zeznań świadka Z. Ł. za wiarygodne i uznanie przez Sąd I instancji, że „nie ma żadnych podstaw by zakwestionować zeznania Z. Ł., iż powódka stwierdziła kiedyś, że nawet lubi żeby ktoś jej przyłożył, bo się obudzi ze snu” co jest sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania oraz z zeznaniami świadka R. Ł. (który najdłużej zamieszkiwał w domu ze stronami i ma najbliższy kontakt z nimi) przesłuchany w charakterze świadka stwierdza, że „ojciec dopuszczał się rękoczynów (...) były w domu interwencje policji (...) nie byłem świadkiem sceny kiedy to mama wszczęłaby awanturę”;

c/ uznanie, że postawa życiowa stron jest porównywalna i w tym samym stopniu sprzeczna z obowiązującymi normami społecznymi, w sytuacji gdy zarówno z zeznań świadków jak również z wyjaśnień stron, jasno wynika, że to pozwany wielokrotnie przebywał w izbie wytrzeźwień oraz był zatrzymany przez policję, a dla powódki była założona tzw. „niebieska karta”, a ponadto z załączonego do akt sprawy protokołu z nagrań zarejestrowanych na dyktafonie w sposób jaskrawy wynika stopień demoralizacji pozwanego i jego stosunek do powódki;

2. naruszenie przepisu prawa materialnego, a to art. 5 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, uznając, że z uwagi na zasady współżycia społecznego, mając na uwadze postawę powódki, powództwo zasługuje na oddalenie, w przypadku, gdy z całości zebranego materiału dowodowego w sposób jednoznaczny wynika, że głównym agresorem w relacjach między stronami jest pozwany a powódka podejmowała jedynie działania obronne.

W konkluzji do powyższego skarżąca wnosila:

1. o zawieszenie niniejszego postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 4 k.p.c. do czasu zakończenia się postępowania karnego o sygn. akt VI K 1268/14 toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w VI Wydziale Karnym przeciwko K. Ł. o czyn z art. 207 k.k.;

2. o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości;

3. o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 177 §1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. zawiesić postępowanie w niniejszej sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie prowadzonej za sygnaturą akt VI K 1268/14 przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

W dniu 30 czerwca 2015 r. pełnomocnik powódki złożył wniosek o podjęcie zawieszonoego w niniejszej sprawie postępowania z uwagi na prawomocne zakończenie sprawy o sygn. akt VI K 1268/14, do którego załączyła odpis wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 26 maja 2015 r. ze stwierdzeniem jego prawomocności.

Na rozprawie apelacyjnej z dnia 14 września 2015 r. – bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia w drugiej instancji – Sąd Okręgowy postanowił podjąć zawieszonoego postępowanie apelacyjne, pełnomocnik powódki poprał apelację i wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczonoego ani w części, ani w całości, natomiast pełnomocnik pozwanego wnosil o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, oświadczając, że nie zostały one uiszczonoego ani w części, ani w całości.

Sąd Okręgowy uzupełniająco ustalił, co następuje:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 26 maja 2015 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi po rozpoznaniu prowadzonej za sygnaturą akt VI K 1268/14 sprawy K. Ł., syna S. i Z. z domu W., urodzonego w dniu (...) w Ł., oskarżonego o to, że: w okresie od 1996 r. do dnia 9 grudnia 2013 r. w Ł. znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoją żoną H. Ł. w ten sposób, że podczas wszczynanych pod wpływem alkoholu awantur ubliżał jej wulgarnymi słowami poniżał, groząc przy tym pobiciem i pozbawieniem życia przy użyciu noża, siekiery oraz piły łańcuchowej, a także używał wobec niej przemocy w postaci uderzenia otwartą dłonią po twarzy oraz głowie i uderzenia pięściami po żebrach, przy czym zdolność rozpoznania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem miał ograniczoną w stopniu znacznym, tj. o czyn z art. 207 §1 k.k. w zw. z art. 31 §2 k.k. w punkcie 1. wyroku uznała oskarżonego K. Ł. za winnego dokonania zarzucanego mu czynu z tą zmianą, iż czynu dopuścił się w okresie co najmniej od 2005 roku, czym wyczerpał dyspozycję art. 207 §1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 207 §1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; w punkcie 2. na podstawie art. 69 §1 i 2 k.k. i art. 70 §1 pkt 1 k.k. oraz art. 73 §1 k.k. wykonanie orzeczonej w punkcie 1 kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby oddając oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego, w punkcie 3. wyroku na podstawie art. 71§1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 10 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, w punkcie 4. wyroku na podstawie art. 72§1 pkt 6 k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu w okresie próby, w punkcie 5. wyroku na podstawie art. 72 §1 pkt 6a k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek uczestniczenia w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych związanych z przemocą w rodzinie w okresie w próby, w punkcie 6. wyroku na podstawie art. 72 §1 pkt 7a k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek powstrzymywania się od kontaktów z pokrzywdzoną H. Ł. oraz zakaz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 70 metrów; w punkcie 7. wyroku na podstawie art. 72 §1 pkt 7b k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną H. Ł.; w punkcie 8. wyroku zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. B. kwotę 1136,52 zł wraz z podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia obrońcy z urzędu; w punkcie 9. wyroku zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. J. kwotę 1136,52 zł wraz z podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej ustanowionego z urzędu; a w punkcie 10. wyroku zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych

obciążając nimi Skarb Państwa /odpis prawomocnego wyroku z dnia 26 maja 2015 r. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, sygn. akt VI K 1268/14 - k. 128/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Zarzuty apelacyjne dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego, jak i przepisów prawa procesowego okazały się zasadne, albowiem po przeanalizowaniu akt sprawy Sąd II instancji doszedł do przekonania, że wnioski jakie Sąd Rejonowy wyprowadził z zebranego materiału dowodowego nie pozwalają na przyjęcie, ażeby wytoczone przez H. Ł. powództwo o eksmisję pozwanego K. Ł. stanowiło nadużycie przez powódkę jej praw podmiotowych.

Podkreślenia wymaga, że powołany wyżej prawomocny wyrok karny z dnia 26 maja 2015 r. skazujący pozwanego za przestępstwa znęcania się nad H. Ł. ma charakter wiążący dla sądu cywilnego rozstrzygającego w niniejszej sprawie w przedmiocie żądania powódki o eksmisji pozwanego z lokalu mieszkalnego zajmowanego przez strony, a to z wyraźnej dyspozycji przepisu art. 11 k.p.c. Wobec tego orzeczenie sądu karnego musi być przyjęte przez Sąd II instancji za podstawę stosowania prawa materialnego, skutkując wydaniem rozstrzygnięcia merytorycznego uwzględniającego powództwo.

Sąd II instancji zważył także, że skoro prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 23.11.2006 r. w sprawie XII C 1019/06 rozwiązał przez rozwód małżeństwo H. Ł. i K. Ł., ale w wyroku rozwodowym tenże Sąd odstąpił o orzekaniu o mieszkaniu stron [kserokopia wyroku k. 10], przeto obecnie roszczenie powódki o eksmisję byłego już męża K. Ł. znajduje swoją podstawę prawną w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014, poz. 150 ze zm). Ustawodawca w przepisie art. 13 ust. 2 w/w ustawy postanowił bowiem, że, współlokator może wytoczyć powództwo o nakazanie przez sąd eksmisji małżonka, rozwiedzionego małżonka lub innego współlokatora tego samego lokalu, jeżeli ten swoim rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy na podstawie analizy całego dostępnego materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy doszedł do przekonania, że zgłoszenie przez powódkę żądania eksmisji pozwanego, uznać należy obecnie za działanie zgodne z zasadami współżycia społecznego i korzystające z ochrony prawnej. W sprawie decydujące znaczenie należy przypisać prawidłowej wykładni przesłanek "rażąco nagannego postępowania" i "uniemożliwienia wspólnego zamieszkania". Zdaniem Sądu II instancji nie ulega żadnej wątpliwości, że opisane w prawomocnym wyroku karnym zachowanie pozwanego nacechowane agresją, wyrażającą się w naruszeniu nietykalności cielesnej (w postaci uderzenia otwartą dłonią po twarzy oraz głowie i uderzenia pięściami po żebrach), w poniżaniu, grożeniu pobiciem i pozbawieniem życia przy użyciu noża, siekiery oraz piły łańcuchowej, a także w zniewagach powódki, jak i upijanie się stanowią wystarczającą podstawę do stwierdzenia, że w sprawie została spełniona przesłanka "rażąco nagannego postępowania". Dodać należy, że także Sąd Rejonowy ustalił i ocenił, że pozwany swoim zachowaniem wypełnił wymienioną wyżej przesłankę. Sąd Okręgowy zważył też, że w realiach niniejszej sprawy szczególnie istotnym jest to, że ze złożonego do akt odpisu prawomocnego wyroku karnego wynika, iż Sąd karny uznając pozwanego za winnego znęcania się nad apellantką, jednocześnie zobowiązał oskarżonego do unikania kontaktu z powódką, zakazując mu zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 70 m, jak i zobowiązał go do opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z H. Ł., co niewątpliwie "uniemożliwia wspólne zamieszkanie" przez strony w jednym lokalu mieszkalnym. A skoro tak, to jedynym rozstrzygnięciem, jakie może zostać orzeczone w niniejszej sprawie jest nakazanie pozwanemu K. Ł. opróżnienie lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...), albowiem dalsze utrzymywanie dotychczasowego stanu rzeczy nie leży ani w interesie powódki, ani w interesie pozwanego, ani też w interesie społecznym. Szczególnego podkreślenia wymaga zwłaszcza to, że dalsze utrzymywanie status quo byłoby sprzeczne z interesem samego pozwanego K. Ł., który będąc związanym treścią prawomocnego wyroku karnego i tak nie może przebywać w w/w lokalu, ani nawet zbliżać się do powódki na odległość mniejszą niż 70 m. Wobec treści przywołanego wyżej prawomocnego wyroku karnego Sąd odwoławczy w zasadzie był zatem zobligowany orzec o eksmisji pozwanego zgodnie z żądaniem wyrażonym w pozwie. Na zakończenie

należy dodać, że oczywiście rację miał Sąd I instancji uznając, że zachowaniu powódki również można wiele zarzucić, tym niemniej - zdaniem Sądu odwoławczego - zachowaniom powódki i pozwanego, w świetle materiału dowodowego, nie można przypisać tego samego ciężaru gatunkowego, co czyni trafnym zarzut naruszenia art. 5 k.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zatem zaskarżony punkt 1 wyroku, o czym orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Orzekając natomiast jak w punkcie 2. sentencji wyroku Sąd Okręgowy oparł się na treści art.102 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i nie obciążył pozwanego kosztami przegranego procesu za drugą instancję, albowiem obciążenie go tymi kosztami byłoby niesłuszne z punktu widzenia sytuacji materialnej pozwanego, a poza tym byłoby niecelowe, bo prowadziłyby do pogłębienia jego trudnej sytuacji osobistej i finansowej, która z uwagi na orzeczoną eksmisję uległa dodatkowemu pogorszeniu. Wskazać należy, iż do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" w rozumieniu art. 102 k.p.c. należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które uzasadniają zastosowanie tego wyjątku muszą być ocenione z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego. Z uwagi na charakter tego przepisu, może on być stosowany tylko wtedy, gdy okoliczności danej sprawy wskazują, że obciążenie strony przegrywającej kosztami byłoby oczywiście niesłuszne, niesprawiedliwe, nie zgodne z zasadami współzycia społecznego. W realiach rozpoznawanej sprawy Sąd II instancji miał na uwadze, że wobec eksmisji pozwanego, szczególnego uwzględnienia wymaga wyjątkowo trudna aktualnie sytuacji pozwanego zarówno w sferze osobistej, finansowej jak i zdrowotnej.

Zważywszy, że w toku postępowania drugoinstancyjnego pozwany i powódka korzystali z przyznanej z urzędu pomocy w osobach adw. A. K. i adw. R. P., Sąd Okręgowy na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (j.t. Dz.U. z 2009 r., nr 146, poz. 1188 ze zm.) przyznał i nakazał wypłacić na rzecz ustanowionych z urzędu pełnomocników ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwoty po 147,60 zł, tytułem wynagrodzenia, którego wysokość ustalił w oparciu o § 2 i §10 pkt 1 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).